

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta
valiokuntaneuvos Tiina Larvala
UaV@eduskunta.fi

Viite

Lausuntopyyntö: Ulkoasiainvaliokunta tiistai 18.10.2022 klo 12.00 / HE 154/2022

Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus toimii osana Opetushallitusta ulkoministeriön toimeksiannosta. Osaamiskeskuksen rahoituskausi päättyy 31.12.2023 ja tällä rahoituskaudella rahoitus tulee kansainvälisen kehitysyhteistyön määrärahoista, yhteensä 4 miljoonaa euroa vuosille 2021-2023. Osaamiskeskuksen tärkein tavoite on vahvistaa Suomen roolia globaalien oppimisen kriisin ratkaisuihin. Keskus edistää suomalaisen opetusalan osaamisen hyödyntämistä kehitysyhteistyössä ja tukee koulutuksen laadun ja inklusiivisuuden vahvistamista kehittyvissä maissa. Samalla osaamiskeskus vahvistaa suomalaisten opetusalan toimijoiden valmiuksia toimia kehitysyhteistyötehtävissä. Osaamiskeskus on mukana myös Euroopan komission rahoittamien opetusalan Saharan eteläpuolisen alueen kehitysyhteistyöhankkeiden EU:n jäsenmaista koostuvissa toteuttajakonsortioissa. Euroopan unionin kansainvälinen kehitysyhteistyön rahoitus, joka kohdentuu koulutussektorille, on myös nykyisen komissaarin aikana yli kaksinkertaistunut.

Syksyllä 2021 perustettu Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus (FinCEED – Finnish Center of Expertise on Education and Development) on ensimmäisen toimintavuotensa aikana valmistellut opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijoille suunnattua koulutuskokonaisuutta, edistänyt suomalaisten asiantuntijoiden rekisteriä rekrytoitumisen ja verkostoitumisen tueksi, lähettänyt Euroopan unionin delegaatioihin ja kansainvälisten kumppanuuksien pääosastolle yhteensä kolme kansallista asiantuntijaa, valmistellut ja toteuttanut yli kymmenen lyhytaikaista asiantuntijatehtävää yhteistyössä ulkoministeriön kanssa sekä edistänyt suomalaisen opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijuuden tunnettua kansainvälisesti ja kansallisesti lukuisissa eri yhteyksissä. Osaamiskeskukselta kysytään eniten suomalaisia inklusiivisen opetuksen, opetuksen digitalisaation ja digitaitojen sekä varhaiskasvatuksen asiantuntijoita. Osaamiskeskus tukee myös ruokaturvan kestävä käytön edellytyksiä teettämällä suomalaisella asiantuntijalla toteutettavuusselvityksen kouluruokailun järjestämisestä Filippiineillä konfliktieräksessä Mindanaon maakunnassa yhteistyössä YK-järjestöjen kanssa. Tavoitteena on edistää myös suomalaisen kouluruokaosaamisen levittämistä kansainvälisesti. Osaamiskeskuksen toimintamalli on herättänyt kiinnostusta myös kansainvälisesti.

Talousarvioesityksen mukaan kansainvälisen kehitysyhteistyön määrärahojen arvioidaan olevan vuonna 2023 n.0,42% suhteessa bruttokansantuloon, prosenttiosuus näin laskee vuodesta 2022 ja vie Suomea kauemmas kansainvälisestä sitoumuksesta käyttää 0,7% bruttokansantulosta

kehitysyhteistyöhön. Tämä on valitettavaa, koska kehitysyhteistyöhön suunnatut määrärahat ovat välillisesti sijoitus vakaampaan ja tasa-arvoisempaan maailmaan, jonka heijastusvaikutukset tuntuvat myös Suomen rajojen sisäpuolella. YK:n kestävän kehityksen neljäs tavoitealue edistää inklusiivista ja tasa-arvoista koulutusta sekä elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia kaikille, ja perustaitojen oppiminen sekä kaikki koulutus sen jälkeen vähentää tehokkaasti eriarvoisuutta.

Koulutus on istuvan hallituksen ohjelmassa nostettu yhdeksi Suomen kansainvälisen kehitysyhteistyön painopisteiksi. Suomi tunnetaan kansainvälisesti edelleen koulutuksen mallimaana, ja uuden painopisteen myötä Suomella on aiempaa vahvempi mandaatti edistää suomalaisiin opetusalan parhaisiin käytäntöihin pohjautuvaa osaamista globaalisti, myös kehittyvissä talouksissa. Koulutus kehitysyhteistyön painopisteenä tukee myös suomalaisen koulutusviennin edistämistä, kun suomalaisen opetusalan asiantuntemuksen tunnettuus lisääntyy kansainvälisesti.

Sukupuolten tasa-arvo, etenkin naisten ja tyttöjen koulutuksen edistäminen, mutta myös kaikkien sukupuolten osalta oppimistulosten parantaminen mm. erilaisia pedagogisia ratkaisuja kehittämällä, on keskeinen tavoite opetusalan kehitysyhteistyössä. COVID-19 pandemia on sulkenut kouluja ja heikentänyt selvitysten mukaan etenkin tyttöjen asemaa eri puolilla maailmaa sukupuolittuneen väkivallan, liian varhaisten raskauksien ja pakkoavioliittojen lisääntyä. Varhaisten arvioiden mukaan 11-20 miljoonaa tyttöä ei tule palaamaan kouluun pandemian loputtua.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat ääriolosuhteet kuten kuivuus tai tulvat sekä sodat ja konfliktit ovat entisestään syventäneet globaalia oppimisen kriisiä. Kansainvälinen koulutusta kriisialueilla tukeva rahasto Education Cannot Wait (ECW) arvioi, että kriisien seurauksena koulutuksen tarpeessa olevien lasten ja nuorten määrä on jo 222 miljoonaa (2022), kun vuonna 2016 määrän arveltiin olevan 75 miljoonaa. Rahaston mukaan koulutuksen ulkopuolella on kokonaan 78,2 miljoonaa lasta ja nuorta, ja ainoastaan yksi kymmenestä kriisialueilla koulutuksen piirissä olevasta saavuttaa perustaidot matematiikassa ja lukemisessa. Suomalaisilla korkeasti koulutetuilla opettajilla ja opetusalan asiantuntijoilla on paljon annettavaa myös kriisialueiden koulutuksen kehittämiseksi, kuten Opettajat Ilman Rajoja -toiminta sekä Kvs-säätiön ja Kulkuri-koulun toteuttama Etäkoulu-projekti Al-Holin vankileirin suomalaislapsille osoittavat. On tärkeää, että Suomi jatkaa paitsi kansalaisjärjestöjen myös kansainvälisten järjestöjen ja rahastojen tukemista koulutuksen edistämiseksi kriisien keskellä. Perusopetuksen lisäksi myös ammatillisen ja korkeakoulutuksen tukeminen kriisioloissa edistää työllisyyttä ja siten kokonaisten perhekuntien toimeentuloa.

Johtaja

Samu Seitsalo

Erityisasiantuntija, yksikön päällikkö

Niina Tenhio

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen
asianhallintajärjestelmässä.

LIITTEET	Liitteiden nimet luetellaan allekkain
JAKELU	Jakelun nimet allekkain
TIEDOKSI	Nimet allekkain